

(ก) ผลงานที่เป็นผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

๑. ชื่อผลงานเรื่อง การพยาบาลผู้ป่วยโรคหอบหืด
๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ - ๓ มีนาคม ๒๕๕๓
๓. สัดส่วนของผลงานในส่วนที่ตนเองปฏิบัติ ๑๐๐ %
๔. ผู้ร่วมจัดทำผลงาน ไม่มี
๕. บทคัดย่อ

๕.๑ หลักการและเหตุผล

โรคหืดเป็นโรคที่พบบ่อย และมีอุบัติการณ์เพิ่มขึ้นทั่วโลก ประเทศไทยพบอุบัติการณ์ของโรคหืดถึง ๑๐-๑๒% ในเด็ก และ ๖.๙% ในผู้ใหญ่ โรคหืดเป็นโรคเรื้อรังที่มีผลกระทบต่อผู้ป่วยค่อนข้างสูง จากการสำรวจพบว่าผู้ป่วยโรคหืดมากกว่าครึ่งไม่สามารถทำกิจกรรมได้เช่นคนปกติ ผู้ป่วยโรคหืด ๒๑.๗% ยังต้องเข้ารับการรักษาด้วยอาการหอบรุนแรงที่ห้องฉุกเฉินอย่างน้อยหนึ่งครั้งในระยะเวลาหนึ่งปีที่ผ่านมา และ ๑๔.๘ %ต้องเข้านอนรับการรักษาในโรงพยาบาล จากข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุขพบว่าจำนวนผู้ป่วยที่เข้านอนรับการรักษาในโรงพยาบาลเนื่องจากโรคหืดก็เพิ่มขึ้นทุกปีนับตั้งแต่ ๖๖,๖๗๙ คนในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็น ๑๐๒,๒๔๕ คนในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ และมีผู้เสียชีวิตด้วยโรคหืด ๘๐๖ คนในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เพิ่มขึ้นเป็น ๑๖๙๗คนในปี พ.ศ.๒๕๔๖ ในส่วนของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ มีผู้ป่วยโรคหอบหืดเข้ารับการรักษาก่อนเป็นผู้ป่วยนอกประมาณ ๑๕๐ และ ๑๗๐ รายในปี ๒๕๕๒ และ ปี ๒๕๕๓ มีผู้ป่วยในจำนวน ๔๐ - ๕๐ ราย / ปี

๕.๒ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดูแลรักษาผู้ป่วยโรคหอบหืด
๒. เพื่อลดอัตราการกลับมารักษาซ้ำด้วยโรคเดิมภายใน ๒๘ วัน
๓. เพื่อให้ผู้ป่วยและญาติมีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วย
๔. เพื่อสร้างความพึงพอใจของผู้รับบริการ

๕.๓ วิธีการดำเนินงาน/วิธีการศึกษา/ขอบเขตงาน

ขั้นตอนการเตรียมการ

๑. คัดเลือกกรณีตัวอย่างเพื่อทำการศึกษา
๒. ปรีกษาแพทย์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการนำมาศึกษา
๓. ค้นคว้าตำราและเอกสารวิชาการต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้

ขั้นตอนการดำเนินการ

๑. ชักประวัติตรวจร่างกายและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของผู้ป่วย
๒. ศึกษาการดำเนินการของโรค และติดตามการรักษาของแพทย์ ปรีกษาแพทย์ผู้ทำการรักษาผู้ป่วยเพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูล
๓. รวบรวมข้อมูลจากการซักประวัติ การตรวจร่างกาย และการตรวจรักษาของแพทย์
๔. วางแผนให้การพยาบาลตามกระบวนการพยาบาลให้ครอบคลุมทั้งทางด้านร่างกายจิตใจ สังคม และเศรษฐกิจ
๕. ให้การพยาบาลตามแผนและติดตามประเมินผลเป็นระยะ

๖.สรุปผลการปฏิบัติการพยาบาล

๗.นำข้อมูลที่รวบรวมแล้ว ให้ผู้มีความรู้ความสามารถด้านวิชาการช่วยตรวจสอบความถูกต้อง

๘.เผยแพร่ผลงาน

๕.๔ ผลการดำเนินงาน/ผลการศึกษา

- ผู้ป่วยปลอดภัยจากภาวะหอบหืด
- มีแนวทางในการดูแลผู้ป่วยหอบหืด
- ผู้ป่วยและญาติมีความรู้ในการปฏิบัติตัวมากขึ้น
- ผู้ป่วยและญาติเกิดความพึงพอใจในการให้บริการของเจ้าหน้าที่
- มีแนวทางในการวางแผนจำหน่ายผู้ป่วย

๕.๕ การนำไปใช้ประโยชน์

๑. ใช้เป็นแนวทางในการสร้างมาตรฐานการพยาบาลผู้ป่วยโรคหอบหืด
๒. เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าสำหรับผู้สนใจทั่วไป
๓. ใช้เป็นข้อมูลในการประกอบการวางแผนให้การพยาบาลผู้ป่วยโรคหอบหืด

(ข) ข้อเสนอแนวคิด/วิธีการ เพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๑. ชื่อผลงานเรื่อง การพัฒนาคุณภาพระบบการดูแลผู้ป่วย Asthma

๒. ระยะเวลาที่ดำเนินการ เดือนตุลาคม ๒๕๕๒ ถึง เดือน กันยายน ๒๕๕๓

๓. สรุปเค้าโครงเรื่อง

โรคหืดเป็นโรคที่มีการอักเสบเรื้อรังของหลอดลม ทำให้หลอดลมไวต่อสิ่งกระตุ้นผิดปกติเมื่อเจอสิ่งกระตุ้นหลอดลมจะหดตัวตีบลงทำให้ผู้ป่วยมีอาการไอ หอบหายใจไม่อิ่ม และหายใจเสียงวี๊ด ซึ่งอาการเหล่านี้จะดีขึ้นเอง หรือโดยการรักษา

โรคหืดเพิ่งจะได้รับความสนใจจากแพทย์อย่างมากเมื่อไม่นานมานี้เอง เนื่องจากว่ามีผู้ป่วยโรคหืดที่มีอาการหอบรุนแรงจนต้องมารับการรักษาที่ห้องฉุกเฉินหรือเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลและเสียชีวิตเพิ่มมากขึ้นในหลายๆประเทศ ทำให้เกิดมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโรคหืดเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ยังผลให้มีความรู้ความเข้าใจใหม่ๆเกี่ยวกับพยาธิกำเนิดของโรคหืดเกิดขึ้นมากในช่วงสิบกว่าปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลทำให้แนวทางการรักษาโรคหืดในปัจจุบันแตกต่างจากในอดีตโดยสิ้นเชิง แต่ความรู้ใหม่ๆที่เกิดขึ้นมายังกระจายอยู่ในวงจำกัดไม่ได้แพร่กระจายไปถึงแพทย์ทั่วไป ทำให้การรักษาโรคหืดในปัจจุบันได้ผลยังไม่เป็นที่น่าพอใจ

๓.๑ หลักการและเหตุผล

โรคหืดเป็นโรคที่พบบ่อย และมีอุบัติการณ์เพิ่มขึ้นทั่วโลก ประเทศไทยพบอุบัติการณ์ของโรคหืดถึง ๑๐-๑๒% ในเด็ก และ ๖.๙% ในผู้ใหญ่ โรคหืดเป็นโรคเรื้อรังที่มีผลกระทบต่อผู้ป่วยค่อนข้างสูง จากการสำรวจพบว่าผู้ป่วยโรคหืดมากกว่าครึ่งไม่สามารถทำกิจกรรมได้เช่นคนปกติ ผู้ป่วยโรคหืด ๒๑.๗% ยังต้องเข้ารับการรักษาด้วยอาการหอบรุนแรงที่ห้องฉุกเฉินอย่างน้อยหนึ่งครั้งในระยะเวลาหนึ่งปีที่ผ่านมา และ ๑๔.๘ %ต้องเข้านอนรับการรักษาในโรงพยาบาล จากข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุขพบว่าจำนวนผู้ป่วยที่เข้านอนรับการรักษาในโรงพยาบาลเนื่องจากโรคหืดก็เพิ่มขึ้นทุกปีนับตั้งแต่ ๖๖,๖๗๙ คนในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็น ๑๐๒,๒๔๕ คนในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ และมีผู้เสียชีวิตด้วยโรคหืด ๘๐๖ คนในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ เพิ่มขึ้นเป็น ๑๖๙๗คนในปี พ.ศ.๒๕๔๖ ในส่วนของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ มีผู้ป่วยโรคหืดเข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยนอกประมาณ ๑๕๐ และ ๑๗๐ ราย ในปี ๒๕๕๒ และ ปี ๒๕๕๓ มีผู้ป่วยในจำนวน ๔๐ - ๕๐ ราย / ปี

๓.๒ บทวิเคราะห์ /แนวคิด /ข้อเสนอแนะ

โรคหอบหืดเป็นโรคทางอายุรกรรม ที่เป็นภาวะฉุกเฉินโรคหนึ่งที่สำคัญ ผู้ป่วยที่มาใช้บริการไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้ป่วยที่ชัดเจน และการดูแลรักษาของแพทย์แต่ละคนก็มีหลากหลาย ทำให้ไม่สามารถควบคุมโรคได้ ผู้ป่วยต้องกลับมาใช้บริการที่โรงพยาบาลด้วย Re-visit หรือ Re-Admitted เสมอ และการมารับบริการพ่นยาที่ห้องอุบัติเหตุ-ฉุกเฉิน เฉลี่ยอาทิตย์ละ ๓ ครั้ง/สัปดาห์ ซึ่งทำให้ผู้ป่วยต้องเสียเวลาและเสียเงินในการเดินทางมารับบริการบ่อย ๆ และอีกประเด็นสำคัญ คือ ผู้ป่วยมารับบริการที่โรงพยาบาลไม่ทันและเสียชีวิตที่บ้าน ปี ๒๕๔๘ ผู้ป่วยเสียชีวิตจากโรคหอบหืด จำนวน ๒ ราย จากการทบทวน Case พบว่า ผู้ป่วยปฏิบัติไม่ถูกต้องในการพ่นยาขยายหลอดลม, สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน ไม่เหมาะสม และการไม่รับประทานยาตามแพทย์สั่ง เมื่อมีอาการกำเริบผู้ป่วยจึงรับประทานยา

นอกจากนี้ยัง พบว่า โรงพยาบาลยังไม่มี CPG ในการดูแลผู้ป่วยโรคหอบหืด การวินิจฉัยแยกโรคระหว่าง COPD และ Asthma ยังไม่ชัดเจน ทำให้การรักษาผู้ป่วยใช้แนวทางปฏิบัติเดียวกัน จึงไม่เห็นผลลัพธ์ที่ชัดเจนในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้

๓.๓ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. การรักษาโรคหืด ได้มีแนวทางปฏิบัติชัดเจน (CPG) คือ มีการประเมินการควบคุมโรคหืด ด้วยการถามอาการ ร่วมกับการวัดค่า Peak Flow ทุกครั้ง การรักษามีการใช้ยาพ่นสเตียรอยด์ เพิ่มขึ้น มีการสอนผู้ป่วย/ญาติ การใช้ยาพ่นและความรู้เรื่องโรคหืด
2. ผู้ป่วยโรคหืดจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ไม่ต้องทุกข์ทรมานกับอาการหอบและไม่ต้องหอบรุนแรงจนต้องเข้ารับการรักษาที่ห้องฉุกเฉินหรือ หอบรับการรักษาที่โรงพยาบาล
3. มีความร่วมมือของทีมสหวิชาชีพ ทำให้การรักษาเป็นทีมคุณภาพ และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ทำให้ทีมมีความรู้เรื่องโรคหืดมากขึ้นและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
4. มีการบันทึกข้อมูลการรักษาอย่างเป็นระบบซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ป่วย
5. แผนที่จะดำเนินการต่อ คือ พัฒนา CPG ให้ได้มาตรฐานและเผยแพร่สู่ PCU/สอ. ให้ผู้ป่วยรับยาที่ PCU/สอ. โดยพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่
6. การติดตามเยี่ยมผู้ป่วยเป็นสิ่งสำคัญในผู้ป่วย Asthma เพื่อช่วยเหลือให้คำแนะนำ ไม่ให้โรคกำเริบขึ้นอีก

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) ..... ผู้ขอรับการคัดเลือก

(นางพุลสุข ปลัดชัย)

ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพ ปฏิบัติการ

วันที่ ๓๐ / มิ.ย. / ๒๕๕๔